

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๙๑/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน กรณีร้องเรียนว่า การปรับปรุงลำห้วยโม่ จังหวัดอุดรธานี ส่งผลให้ได้รับความเดือดร้อน และถูกนำที่ดินไปเป็นที่สาธารณประโยชน์

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

สำนักงานชลประทานที่ ๕

ที่ ๑

กรมชลประทาน

ที่ ๒

สำนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี สาขาบ้านผือ

ที่ ๓

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องร้องเรียนผ่านกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๑๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๖ ว่า ผู้ร้องเป็นเจ้าของที่ดินแปลงหนึ่งซึ่งอยู่ติดกับลำห้วยโม่ในพื้นที่ตำบลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี เมื่อปี ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ขุดลอกและขยายลำห้วยโม่ ทำให้ผู้ร้องต้องสูญเสียที่ดินไปบางส่วนโดยไม่ได้รับการชดเชยเยียวยา และต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๒ มีโครงการที่จะพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำห้วยโม่ในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย ซึ่งผู้ร้องเกรงว่าจะได้รับผลกระทบซ้ำอีก นอกจากนี้ เมื่อปี ๒๕๕๙ ผู้ร้องได้ขอแบ่งแยกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าว แต่ปรากฏว่าช่วงรังวัดของผู้ถูกร้องที่ ๓ กลับนำที่ดินที่อยู่ติดกับลำห้วยโม่ไปเป็นที่สาธารณประโยชน์ ทั้งที่ผู้ร้องไม่ได้ประสงค์จะอุทิศที่ดินดังกล่าวให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

/๒.๑ รายการ...

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือสำนักงานชลประทานที่ ๕ ที่ กษ ๐๓๑๔/๔๗๔ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือกรมชลประทาน ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๓๒๗/๙๙๘๔ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

๒.๑.๔ รายงานการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ โครงการชลประทานอุดรธานี ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

๒.๑.๕ หนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี สาขาบ้านผือ ที่ อต ๐๐๒๐.๐๔/๑๙๒ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ผู้ร้องให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ สรุปได้ว่า

๑) เดิมที่ดินแปลงพิพาทเป็นของ [REDACTED] มารดาผู้ร้อง ตามโฉนดที่ดินเลขที่ [REDACTED] ออกเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๐ เนื้อที่ประมาณ ๒๒ ไร่ ๐ งาน ๖ ตารางวา (๒๒-๐-๖ ไร่) ทิศเหนือติดที่ดินของบุคคลอื่น ทิศใต้ติดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๔๘ ทิศตะวันออกติดทางสาธารณประโยชน์ ทิศตะวันตกติดลำห้วยโง ซึ่งในอดีตลำห้วยโงมีความกว้างน้อยกว่าปัจจุบัน แต่เมื่อปี ๒๕๕๐ [REDACTED] บิดาผู้ร้อง ได้ยินยอมให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าขุดลอกขยายลำห้วยโง ลำเข้ามาในที่ดินของมารดาผู้ร้อง และในการขุดลอกมีการนำดินขึ้นมาถมบริเวณที่ดินที่ติดกับลำห้วย ทำให้พื้นดินสูงกว่าที่ดินเดิม บิดาผู้ร้องทำประโยชน์ในที่ดินบริเวณที่มีการถมโดยการปลูกต้นยูคาลิปตัส และมีได้มีเจตนายกที่ดินบริเวณดังกล่าวให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ (ห้วยโง) ส่วนพื้นที่ที่มีการขุดลอกขยายลำห้วยลำเข้ามาในที่ดินของผู้ร้อง ปัจจุบันได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของลำห้วยไปแล้ว

๒) เมื่อปี ๒๕๕๙ ภายหลังจากที่มารดาผู้ร้องเสียชีวิต ผู้ร้องในฐานะผู้จัดการมรดกได้ยื่นคำขอรังวัดเพื่อแบ่งแยกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกร้องที่ ๓ แต่ในวันรังวัด ช่างรังวัดได้ให้ผู้ร้องลงชื่อในหนังสือบันทึกถ้อยคำลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ว่า ผู้ร้องมีความประสงค์อุทิศที่ดินเพื่อแบ่งหักเป็นลำห้วยโง ทั้งที่ผู้ร้องไม่ประสงค์ที่จะอุทิศที่ดินให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ และผู้ร้องไม่เข้าใจเนื้อหาในหนังสือดังกล่าว เนื่องจากอ่านหนังสือได้เพียงเล็กน้อย และช่างรังวัดไม่ได้อ่านให้ฟัง หลังจากนั้นช่างรังวัดได้นำหนังสือดังกล่าวไปให้ผู้ใหญ่บ้านลงชื่อเป็นพยานที่บ้านพัก ปัจจุบันที่ดินส่วนที่ถูกแบ่งแยกออกเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ไม่มีผู้ใดเข้าทำประโยชน์ ผู้ร้องยังคงครอบครองและทำประโยชน์

/ด้วยการ...

ด้วยการปลูกต้นยูคาลิปตัสและถั่วฝักยาว รวมทั้งหวงกันพื้นที่โดยกันประตูและล็อกกุญแจไว้ ผู้ร้องต้องการได้ที่ดินกลับมาเป็นกรรมสิทธิ์ของตน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ ก็ประสงค์จะได้รับค่าชดเชย

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑

เมื่อปี ๒๕๕๐ โครงการชลประทานอุดรธานีซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ดำเนินโครงการขุดลอกลำห้วยโง้ง โดยทำสัญญาจ้างเหมาโครงการขุดลอกลำห้วยโง้งช่วงที่ ๓ บริเวณบ้านดง และบ้านโนนวาริ ตำบลบ้านฝือ อำเภอบ้านฝือ ตามสัญญาเลขที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๙ วงเงิน ๑,๙๙๙,๐๐๐ บาท มีห้างหุ้นส่วนจำกัด [REDACTED] เป็นผู้รับจ้าง แต่ไม่สามารถส่งมอบพื้นที่และก่อสร้างตามสัญญาได้ เนื่องจากเป็นช่วงที่ประชาชนทำนาและรอเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ต่อมาได้เจรจากับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการขุดลอก เพื่อขอให้อุทิศที่ดินเป็นสาธารณประโยชน์ ๑๓ ราย รวมทั้ง [REDACTED] บิดาผู้ร้อง ซึ่งขณะนั้นเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน เมื่อทำหนังสืออุทิศที่ดินให้เป็นสาธารณประโยชน์เรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มขุดลอกเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๐ สิ้นสุดอายุสัญญาวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ รวมเวลาดำเนินการ ๒๑๐ วัน ดินที่ได้จากการขุดลอกได้ปรับแต่งเป็นคันกั้นน้ำริมฝั่งลำห้วยโง้ง โดยเจ้าของที่ดินได้รับประโยชน์จากคันดินทำให้น้ำไม่ท่วมพื้นที่ เพราะการขุดลอกเป็นการขยายทางน้ำให้ไหลสะดวกมากขึ้นในฤดูน้ำหลากและกักเก็บน้ำได้มากขึ้นในฤดูแล้ง

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒

๒.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ชี้แจงเกี่ยวกับแผนพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำห้วยโง้ง ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการว่า ลุ่มน้ำห้วยน้ำโง้งครอบคลุมพื้นที่ ๔ จังหวัด ได้แก่ เลย หนองบัวลำภู อุดรธานี และหนองคาย พื้นที่ต้นน้ำห้วยโง้งอยู่บริเวณตำบลนาด้วง อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย อำเภอนาวัง อำเภอนากลาง และอำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่บริเวณปากน้ำโง้ง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย พื้นที่ตอนบนของลุ่มน้ำห้วยโง้ง ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค ขณะที่พื้นที่ตอนกลางถึงตอนปลายของลุ่มน้ำประสบปัญหาน้ำท่วม พื้นที่การเกษตรอยู่เป็นประจำ ประกอบกับสภาพภูมิประเทศของพื้นที่โดยเฉพาะตอนกลางถึงตอนปลายของลุ่มน้ำเป็นจุดรวมของลำน้ำสาขาต่าง ๆ ทำให้ในช่วงเดือนกรกฎาคม - ตุลาคมของทุกปี จะเกิดปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ราบลุ่มซึ่งประชาชนใช้ในการทำการเกษตร และในช่วงฤดูแล้ง ลำห้วยโง้งไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้เนื่องจากความตื้นเขิน ทำให้น้ำต้นทุนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ โดยเฉพาะพื้นที่การเกษตรที่อยู่นอกพื้นที่ชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาห้วยโง้ง

/๒.๒) เมื่อวันที่...

๒.๒) เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๑ คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาล และเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ได้เสนอแผนงานโครงการ ๑๒ โครงการ เพื่อบรรเทา ปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ (บึงกาฬ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู และอุดรธานี) ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรครั้งที่ ๗/๒๕๖๑ ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำห้วยโงง จังหวัดหนองบัวลำภู อุดรธานี และหนองคาย และอนุมัติงบประมาณในปี ๒๕๖๒ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อศึกษาความเหมาะสมและจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) และรวบรวมปัญหาต่าง ๆ จากในพื้นที่โครงการ ทั้งจากกรมชลประทาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านการลงพื้นที่และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งได้มีการนำเสนอ สภาพขาดแคลนน้ำและน้ำท่วมซ้ำเป็นเวลานาน

๒.๓) โครงการปรับปรุงลำน้ำห้วยโงงพร้อมก่อสร้างประตูระบายน้ำ ๒ แห่ง อยู่ภายใต้โครงการพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำห้วยโงง จังหวัดหนองบัวลำภู อุดรธานี และหนองคาย เพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร และบรรเทาปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ของลุ่มน้ำห้วยโงง ตอนกลาง มีจุดเริ่มต้นโครงการจาก กม.๔๔+๒๕๐ บ้านโพธิ์ตาก อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย ถึง กม.๘๔+๐๐๐ บ้านโคกสว่าง ตำบลเมืองพาน อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยประตูระบายน้ำ แห่งที่ ๑ ตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านนาข้าว ตำบลกลางใหญ่ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ห่างจากที่ดิน ของผู้ร้องตามลำน้ำประมาณ ๑๓ กิโลเมตร ประตูระบายน้ำแห่งที่ ๒ ตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านโนนวาริ ตำบลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ห่างจากที่ดินของผู้ร้องตามลำน้ำประมาณ ๑๐๐ เมตร ที่ดินของผู้ร้องอยู่ระหว่างประตูระบายน้ำทั้ง ๒ แห่ง และอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ พัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำห้วยโงง ซึ่งใช้งบประมาณก่อสร้างค่อนข้างมาก มีผู้ได้รับผลกระทบหลายราย และในการศึกษาได้พิจารณามาตรการจ่ายค่าชดเชยที่ดินและทรัพย์สินที่ได้รับผลกระทบตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามโครงการดังกล่าวยังไม่ได้บรรจุในแผนงานก่อสร้างในระยะ ๕ ปีนี้ และผู้ถูกร้องที่ ๒ จะต้องจ่ายค่าชดเชยที่ดินและทรัพย์สินให้เสร็จสิ้นก่อนดำเนินโครงการ

๓) ผู้ถูกร้องที่ ๓

๓.๑) โฉนดที่ดินเลขที่ [REDACTED] เลขที่ดิน [REDACTED] หน้าสำรวจ [REDACTED] ตำบลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ เนื้อที่ ๒๒-๐-๖ ไร่ ออกให้ตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ [REDACTED] ตำบลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ ซึ่ง น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว [REDACTED] (มารดาผู้ร้อง) นำพนักงานเจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวนสิทธิเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๒ โดยไม่มีหลักฐาน และ [REDACTED] ได้นำหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวออกเป็นโฉนดที่ดินด้วยวิธีย้ายแปลงตามมาตรา ๕๘ ทรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๐ ต่อมา [REDACTED] เสียชีวิตเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

/และผู้ร้อง...

และผู้ร้องได้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้จัดการมรดกเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ปัจจุบันมีชื่อผู้ร้องในฐานะผู้จัดการมรดกเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

๓.๒) เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ผู้ร้องได้ยื่นคำขอแบ่งแยกที่ดินในนามเดิม โดยอาศัยหลักฐานโฉนดเลขที่ [REDACTED] โดยขอแบ่งแยกออกเป็น ๓ แปลง และเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ช่างรังวัดได้รังวัดปักหลักเขตและรับรองแนวเขตแล้ว ผลการรังวัดปรากฏดังนี้

(๑) เจ้าของที่ดินข้างเคียงรับรองแนวเขตครบ ไม่มีการสมยอมซื้อขาย และแลกเปลี่ยน หรือให้ปันแนวเขตเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย

(๒) สภาพที่ดินเป็นที่นา ผู้ขอได้ทำประโยชน์โดยการปลูกข้าว มีคันทนาเดิมเป็นแนวเขตแดนชัดเจนจนถึงปัจจุบัน

(๓) ในวันรังวัด ผู้ขอประสงค์ขอแก้คำขอใหม่เป็นส่วนแยก ๑ แบ่งหักเป็นห้วยโหม่ง ส่วนแยก ๒ และแปลงคงเหลือ จำกัดเนื้อที่ได้ ๕-๑-๓๐ ไร่ ส่วนที่เหลือเป็นแปลงแยก ๓ ตามบันทึกถ้อยคำลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙

(๔) การรังวัดเป็นงานแผนที่ชั้นสองด้วยกล้อง (ศูนย์ลอย) คำนวณเนื้อที่ทางพิภคฉากได้เนื้อที่ ๒๑-๓-๓๑.๘ ไร่ น้อยกว่าเดิม ๐-๐-๗๔.๒ ไร่ เนื่องจากการรังวัดและการคำนวณต่างวิธีกัน ลงที่หมายในระหว่าง ๕๔๔๔ || ๒๖๕๘,๒๖๖๐ (๑/๔๐๐๐) ไม่ทับที่ดินแปลงข้างเคียงหรือที่สาธารณประโยชน์หรือที่หวงห้ามแต่อย่างใด เขตปกครองคงเดิม

๓.๓) เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้จดทะเบียนแบ่งแยก ดังนี้

(๑) แปลงแยก ๑ แบ่งหักเป็นที่สาธารณประโยชน์ (ห้วยโหม่ง) เนื้อที่ ๕-๓-๔๒.๔ ไร่

(๒) แปลงแยก ๒ แบ่งแยกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ [REDACTED] เลขที่ดิน [REDACTED] เนื้อที่ ๕-๑-๓๐ ไร่ พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ปัจจุบันมีชื่อผู้ร้องเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์

(๓) แปลงแยก ๓ แบ่งแยกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ [REDACTED] เลขที่ดิน [REDACTED] เนื้อที่ ๕-๑-๒๙.๔ ไร่ พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ปัจจุบันมีชื่อ [REDACTED] พี่สาวของผู้ร้อง เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ โดยรับมรดกที่ดินมาเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒

๓.๔) ในวันจดทะเบียนแปลงแบ่งแยกโฉนดที่ดินเลขที่ [REDACTED] และโฉนดที่ดินเลขที่ [REDACTED] ผู้ร้องในฐานะผู้จัดการมรดกของ [REDACTED] ได้ยื่นคำขอแก้คำขอโดยประสงค์แบ่งหักเป็นห้วยโหม่ง และจำกัดเนื้อที่ตามบันทึกถ้อยคำ (ท.ด.๑๖) ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙

/กรณีตาม...

กรณีตามคำร้อง ผู้ร้องในฐานะผู้จัดการมรดกของ [REDACTED] ได้นำช่างรังวัด ระวางชี้แนวเขตและรับรองแนวเขตด้วยตนเองในวันรังวัดเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยในวันรังวัด ผู้ร้องประสงค์ขอแก้คำขอจากแบ่งแยกในนามเดิม ๓ แปลง เปลี่ยนเป็นแบ่งหักเป็นห้วยโงม และแบ่งแยก ในนามเดิม ๒ แปลง โดยจำกัดเนื้อที่แปลงแยก ๒ และแปลงคงเหลือให้ได้เนื้อที่เท่ากัน ส่วนแปลงแยก ๓ ตามผู้ร้องนำชี้ ผู้ร้องมีความประสงค์อุทธรณ์ที่ดินเพื่อเป็นห้วยโงมโดยไม่ขอเรียกร้องค่าตอบแทน ตามบันทึก ถ้อยคำ (ท.ด.๑๖) ฉบับลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ซึ่งให้ไว้ต่อช่างรังวัด โดยมีผู้ปกครองท้องที่เป็นพยาน และผู้ร้องได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานแล้ว ประกอบกับในวันจดทะเบียนแบ่งแยกโฉนดที่ดินเลขที่ [REDACTED] และโฉนดที่ดินเลขที่ [REDACTED] ผู้ร้องได้ยื่นคำขอแก้คำขอตามที่ช่างรังวัดทำการรังวัดมาแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ได้จดทะเบียนแบ่งแยกในนามเดิมตามคำขอตรงตามความประสงค์ของผู้ร้อง และแจกโฉนดที่ดินให้แล้ว

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) จากการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ดินพิพาท หมู่ที่ ๑๓ ตำบล บ้านผือ อำเภอบ้านผือ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ พบว่า ที่ดินบริเวณที่ถูกตัดแบ่งไปเป็น ที่สาธารณประโยชน์ ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกติดกับลำห้วยโงมที่มีลักษณะโค้งรูปตัว U มีการนำดิน จากการขุดลอกมาถมไว้จนสูงกว่าที่ดินเดิม ผู้ร้องทำประโยชน์ด้วยการปลูกต้นยูคาลิปตัสและถั่วฝักยาว และทำประตูปิดกั้นทางเข้า - ออก เอาไว้

๒) [REDACTED] หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๒ โครงการชลประทานอุดรธานี ได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ สรุปได้ว่า

๒.๑) โครงการชลประทานอุดรธานีได้รับการร้องขอจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทำการขุดลอกลำห้วยโงมเมื่อปี ๒๕๕๐ เนื่องจากลำห้วยโงมมีปัญหาไม่สามารถกักเก็บน้ำ ในฤดูแล้งและเกิดปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน ซึ่งตามแบบแปลนการขุดลอกมีการขยายลำห้วยโงมให้มีขนาด ๕๕ เมตร ซึ่งจะลำเข้าไปในที่ดินของประชาชนที่อยู่ติดกับลำห้วย ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ขอความยินยอม จากเจ้าของที่ดินที่อยู่ติดกับลำห้วยเพื่ออนุญาตให้นำดินจากการขุดลอกมาทำเป็นคันดินในพื้นที่ ของตนเอง และยินยอมให้เครื่องจักรผ่านเข้าไปในที่ดินเพื่อขุดลอก โดยเจ้าของที่ดินยังมีกรรมสิทธิ์ ในที่ดินเช่นเดิม และหากมีประชาชนที่ได้รับผลกระทบไม่ยินยอมให้ดำเนินการแม้เพียงรายเดียว โครงการชลประทานอุดรธานีก็จะไม่ดำเนินโครงการ ดังนั้น ในการขุดลอกครั้งดังกล่าวจึงไม่มีการจ่าย ค่าชดเชยให้กับเจ้าของที่ดินที่ได้รับผลกระทบ โดยบิดาผู้ร้องเป็นผู้ให้ความยินยอมให้ขุดลอกและนำดิน มาทำเป็นคันดิน โดยไม่ขอรับค่าชดเชยจากหน่วยงานของรัฐ

/๒.๒) ส่วนโครงการ...

๒.๒) ส่วนโครงการปรับปรุงลำน้ำห้วยโงงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาให้ศึกษาความเหมาะสมและวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นแล้ว แต่ยังไม่แน่ชัดว่าจะมีการขุดลอกหรือไม่ ซึ่งหากมีการขุดลอก ที่ดินของผู้ร้องจะได้รับผลกระทบจากโครงการดังกล่าวด้วย แต่จะได้รับค่าชดเชยจากการเวนคืนที่ดิน

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสามได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง กรณีดำเนินโครงการขุดลอกลำน้ำห้วยโงงเมื่อปี ๒๕๕๐ กรณีมีโครงการปรับปรุงลำน้ำห้วยโงงซึ่งอาจทำให้ผู้ร้องต้องสูญเสียที่ดิน และกรณีแบ่งหักที่ดินของผู้ร้องไปเป็นที่สาธารณประโยชน์ หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗^๑ ได้ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินและการสืบทอดเอาไว้ โดยขอบเขตและการจำกัดสิทธิดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมถึงสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันสมควร หากต้องถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ และมาตรา ๔๓ (๒) และ (๓)^๒ ได้รับรองสิทธิในการมีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งสิทธิที่จะเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใด

/อันจะเป็น...

^๑ มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบทอด

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรม ภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

อันจะเป็นประโยชน์ หรือตเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน โดยเป็นหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๕๗ (๒)^๓ ที่จะดำเนินการให้เกิดการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว

๓.๒ กรณีตามคำร้องมีประเด็นต้องพิจารณาแยกเป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๓.๒.๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อผู้ร้อง กรณีดำเนินโครงการขุดลอกลำห้วยโหม่งเมื่อปี ๒๕๕๐ หรือไม่

๑) ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อปี ๒๕๕๐ โครงการชลประทานอุดรธานี ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับการร้องขอจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ขุดลอก ลำห้วยโหม่ง เนื่องจากลำห้วยโหม่งมีปัญหาไม่สามารถกักเก็บน้ำในฤดูแล้งและไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน ในฤดูฝนทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม โครงการชลประทานอุดรธานีจึงทำสัญญาจ้างเหมาเอกชนให้เป็น ผู้ดำเนินการขุดลอกขยายลำห้วยให้มีความกว้าง ๕๕ เมตร มีพื้นที่ดำเนินการบริเวณบ้านดงและบ้านโนนวาริ ตำบลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ ซึ่งจะลำเข้าไปในที่ดินของประชาชนที่ติดกับลำห้วย โดยมีประชาชน ที่จะได้รับผลกระทบ ๑๓ ราย โครงการชลประทานอุดรธานีจึงให้ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่เจรจากับประชาชน ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อขอให้อุทิศหรือยินยอมให้ทางราชการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการขุดลอก และนำดินที่ได้จากการขุดลอกไปถมทำคันดินในบริเวณที่ดินที่ติดกับลำห้วยโดยไม่คิดค่าชดเชย หรือค่าเสียหาย รวมทั้งยินยอมให้สามารถปฏิบัติงานลำเข้าไปในที่ดินส่วนอื่นได้โดยไม่เรียก ร้อง ค่าเสียหาย ต่อมาประชาชนทั้ง ๑๓ ราย รวมถึง [REDACTED] บิดาผู้ร้อง ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๐ อุทิศหรือยินยอมให้ขุดลอกลำห้วยโหม่งและนำดินที่ได้จากการขุดลอกมาถม บริเวณที่ดินตามแนวลำห้วย โดยเจ้าของที่ดินยังมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเช่นเดิม หลังจากนั้นโครงการ ชลประทานอุดรธานีจึงเริ่มดำเนินการขุดลอกตั้งแต่วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๐

๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า ก่อนการดำเนินโครงการขุดลอกลำห้วยโหม่งเมื่อปี ๒๕๕๐ โครงการชลประทานอุดรธานีซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ประสานไปยัง ผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้ขอความยินยอมจากบิดาผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินและจะได้รับผลกระทบ จากการขุดลอก และต่อมาบิดาผู้ร้องได้ยินยอมให้โครงการชลประทานอุดรธานีขุดลอกลำห้วยโหม่ง /ลำเข้ามา...

^๓ มาตรา ๕๗ รัฐธรรมนูญ

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชน และชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

ลำเข้ามาในที่ดินโดยไม่ขอรับค่าชดเชย รวมทั้งอนุญาตให้นำดินที่ได้จากการขุดลอกไปถมในที่ดินที่ติดกับลำห้วย การดำเนินการของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นไปตามความยินยอมของบิดาผู้ร้องในขณะนั้นแล้ว ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๒.๒ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อผู้ร้อง กรณีมีโครงการปรับปรุงลำน้ำห้วยโงซึ่งอาจทำให้ผู้ร้องต้องสูญเสียที่ดิน หรือไม่

๑) ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำเนินการพัฒนาโครงการศึกษาความเหมาะสมการพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำห้วยโง จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและบรรเทาปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ของลุ่มน้ำห้วยโง ต่อมาเมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับอนุมัติงบประมาณในปี ๒๕๖๒ จึงว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาให้ศึกษาความเหมาะสมและจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นในโครงการปรับปรุงลำน้ำห้วยโง พร้อมก่อสร้างประตูระบายน้ำ ๒ แห่ง ผลการศึกษาพบว่า มีประชาชนจำนวนมากที่จะได้รับผลจากโครงการดังกล่าว รวมถึงที่ดินของผู้ร้องทั้งหมดอยู่ในเขตก่อสร้างของโครงการ โดยอยู่ระหว่างประตูระบายน้ำทั้ง ๒ แห่ง และต้องถูกเวนคืนหากมีการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่ได้บรรจุโครงการก่อสร้างดังกล่าวในแผนงานก่อสร้างภายในระยะ ๕ ปีนี้ และหากมีการก่อสร้างจะต้องจ่ายค่าชดเชยที่ดินและทรัพย์สินให้เสร็จสิ้นก่อนดำเนินโครงการ

๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่มีแผนงานที่จะบรรจุโครงการปรับปรุงลำน้ำห้วยโง พร้อมก่อสร้างประตูระบายน้ำ ๒ แห่ง เพื่อทำการก่อสร้างภายใน ๕ ปีนี้ ข้อร้องเรียนของผู้ร้องจึงเป็นเพียงข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ หากผู้ถูกร้องที่ ๒ มีแผนงานที่จะก่อสร้างโครงการดังกล่าว ผู้ร้องในฐานะผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงก็สามารถใช้สิทธิโต้แย้งหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๓ ได้ให้การรับรองไว้ ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓) อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะยังไม่มีแผนงานที่จะก่อสร้างโครงการดังกล่าว แต่หากในอนาคตมีการดำเนินโครงการ ย่อมจะทำให้ประชาชนต้องสูญเสียที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัย และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและครบถ้วนรอบด้าน อีกทั้งการเวนคืนพื้นที่ซึ่งเป็นของประชาชนย่อมกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรอง

/และคุ้มครอง...

และคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ จึงเห็นควร
เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๒
เพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๒.๓ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน
ต่อผู้ร้อง กรณีข้างรังวัดแบ่งหักที่ดินของผู้ร้องไปเป็นที่สาธารณประโยชน์ หรือไม่

๑) ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ผู้ร้องได้ยื่นคำขอ
ต่อผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อแบ่งแยกที่ดินในนามเดิม โดยอาศัยหลักฐานโฉนดเลขที่ [REDACTED] ซึ่งผู้ร้อง
ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวในฐานะผู้จัดการมรดกของมารดาผู้ร้อง และเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙
ข้างรังวัดของผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้เข้ารังวัดปักหลักเขตและรับรองแนวเขต และได้จัดทำหนังสือบันทึกถ้อยคำ
ให้ผู้ร้องอุทิศที่ดินเพื่อแบ่งหักเป็นลำห้วยโหมงโดยมีใจความสำคัญว่า “ผู้ร้องมีความประสงค์ขออุทิศที่ดิน
เพื่อแบ่งหักเป็นห้วยโหมง โดยไม่ขอเรียกร้องค่าตอบแทนแต่อย่างใด และสภาพที่ดินได้มีการขุดลอก
เป็นสภาพห้วยโหมงไปแล้ว และเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงให้ผู้ร้องทราบแล้วว่า ที่ดินส่วนที่ขอรังวัดแบ่งหัก
จะกลายเป็นที่สาธารณประโยชน์” หลังจากนั้นได้ให้ผู้ร้องลงชื่อในหนังสือบันทึกถ้อยคำดังกล่าว ต่อมา
เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี สาขาบ้านผือ
ได้จดทะเบียนแบ่งแยกที่ดินแปลงดังกล่าวโดยแบ่งหักเป็นที่สาธารณประโยชน์ (ห้วยโหมง) เนื้อที่
๕-๓-๔๒.๔ ไร่ สำหรับที่ดินพิพาทอยู่บริเวณทิศตะวันตกติดกับลำห้วยโหมงที่มีลักษณะโค้งรูปตัว U
ซึ่งเป็นบริเวณที่โครงการชลประทานอุดรธานีได้นำดินที่ได้จากการขุดลอกลำห้วยโหมงเมื่อปี ๒๕๕๐
มาถมไว้จนสูงกว่าที่ดินเดิมตามความยินยอมของบิดาผู้ร้อง ไม่มีการใช้ประโยชน์อื่นนอกจากผู้ร้อง
ได้ปลูกต้นยูคาลิปตัสและถั่วฝักยาว และมีการทำประตูปิดกั้นทางเข้า - ออก เอาไว้

๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพิจารณาถ้อยคำในหนังสือบันทึกถ้อยคำ
ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ที่ข้างรังวัดได้จัดทำขึ้นพบว่า ไม่มีการระบุเนื้อที่โดยประมาณหรือตำแหน่ง
ที่ตั้งของที่ดินที่ผู้ร้องจะอุทิศให้เป็นห้วยโหมงว่าอยู่บริเวณใด มีเพียงข้อความที่ระบุไว้ว่า “...สภาพที่ดิน
ได้มีการขุดลอกเป็นสภาพห้วยโหมงไปแล้ว” และต่อมาเมื่อมีการจดทะเบียนแบ่งแยกที่ดิน พบว่าที่ดิน
ที่ถูกแบ่งหักเป็นที่สาธารณประโยชน์ (ห้วยโหมง) เนื้อที่ ๕-๓-๔๒.๔ ไร่ นั้น เป็นบริเวณที่โครงการชลประทาน
อุดรธานีเคยนำดินขึ้นมาจากขุดลอกลำห้วยโหมงเมื่อปี ๒๕๕๐ ซึ่งบริเวณดังกล่าวไม่เคยมีสภาพ
เป็นลำห้วยโหมงแต่อย่างใด การจดทะเบียนดังกล่าวจึงไม่ตรงกับข้อความในหนังสือบันทึกถ้อยคำที่ข้างรังวัด
ได้จัดทำขึ้น ประกอบกับผู้ร้องได้ให้ข้อมูลไว้ว่าบริเวณที่ดินดังกล่าว บิดาผู้ร้องมิได้มีเจตนาจะให้
เป็นลำห้วยโหมง เพียงแต่ยินยอมให้โครงการชลประทานอุดรธานีขุดลอกขยายลำห้วยโหมงลำเข้ามา
ในที่ดินบางส่วน ซึ่งปัจจุบันพื้นที่ที่ถูกกรุดลอกได้กลายเป็นลำห้วยโหมงไปแล้ว และเมื่อปี ๒๕๕๙
ในการขอแบ่งแยกโฉนดที่ดินเลขที่ [REDACTED] ผู้ร้องไม่ได้มีความประสงค์หรือเจตนาที่จะอุทิศให้เป็น
ที่สาธารณประโยชน์ และผู้ร้องไม่เข้าใจเนื้อหาในหนังสือบันทึกถ้อยคำที่ข้างรังวัดจัดทำขึ้น
เนื่องจากอ่านหนังสือได้เพียงเล็กน้อย

/และข้างรังวัด...

และช่างรังวัดไม่ได้อ่านให้ฟัง และจากการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่พบว่า มีบุคคลหรือหน่วยงานใดเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว มีเพียงผู้ร้องที่ทำประโยชน์ด้วยการปลูก ต้นยูคาลิปตัสและถั่วฝักยาว และทำประตูปิดกั้นทางเข้า - ออก เอาไว้

ดังนั้น กรณีข้างต้นจึงเชื่อได้ว่า บิดาของผู้ร้องและผู้ร้องไม่มีเจตนา จะยกที่ดินส่วนที่มีการนำดินมาถมเนื้อที่ ๕-๓-๔๒.๔ ไร่ ให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ (ห้วยโงง) เพียงแต่ บิดาผู้ร้องเคยอนุญาตให้โครงการชลประทานอุดรธาณินำดินมาถมเท่านั้น กรรมสิทธิ์ในที่ดินยังเป็นของผู้ร้อง การจดทะเบียนแบ่งหักที่ดินพิพาทให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ (ห้วยโงง) ของผู้ถูกร้องที่ ๓ จึงผิดพลาด คลาดเคลื่อน กระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ ได้ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ในชั้นนี้ จึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ มีการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกัน หรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗ จึงมีมติ ดังนี้

๔.๑ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำเนินโครงการขุดลอกลำห้วยโงงเมื่อปี ๒๕๕๐ ยังไม่อาจรับฟัง ได้ว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ มีโครงการปรับปรุงลำน้ำห้วยโงงซึ่งอาจทำให้ผู้ร้องต้องสูญเสียที่ดิน ยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๓ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๓ จดทะเบียนแบ่งหักที่ดินของผู้ร้องไปเป็นที่สาธารณประโยชน์ (ห้วยโงง) เป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๔ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิด สิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๓ และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๔.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิด สิทธิมนุษยชน

ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี สาขาบ้านผือ (ผู้ถูกร้องที่ ๓) แก้ไข การจดทะเบียนแบ่งแยกที่ดินโฉนดเลขที่ [REDACTED] ในส่วนของการแบ่งหักที่ดินไปเป็นที่สาธารณประโยชน์ (ห้วยโงง) ให้ถูกต้องตามเจตนาของผู้ร้อง ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

/๔.๔.๒ มาตรการ...

๔.๔.๒ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ให้กรมชลประทาน (ผู้ถูกร้องที่ ๒) เปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อห่วงกังวลตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเผยแพร่ผลการศึกษาความเหมาะสมและรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการปรับปรุงลำน้ำห้วยโมง ให้ผู้ร้องและประชาชนที่จะได้รับผลกระทบได้รับทราบเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการและนำความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการรวมถึงความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นไปประกอบการพิจารณาด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

